СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 44. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 24. лютого, 1928. VOL. XXXVI. No. 44. Jersey City, N. J., Friday, February 24, 1928. THREE CENTS.

НАФТЯРІ Й ПОЛІЦІЙНІ АГЕНТИ ОСУДЖЕНІ ЗА СЛІДКУВАННЄ ЗА СУДДЯМИ

СИНКЛЕРОВИ Й БЕРНСОВИ ГРОЗИТЬ ТЮРМА.

ВАШИНГТОН, 21. лютого. — Федеральний суд розглянув нині справу нафтяра Синклера та приватних детективів Вилієма Бернса, його сина В. Шермена Бернса, та Генрі Мейсона Дея, начальника нафтового підприємства Синклер Експлорейшен Ко., обжалованих за слідкуванне за присяжними суддями, що кілька тижнів тому назад судили справу Фола й Синклера.

Суд признав слідкуванне за присяжними беззаконним поступком та засудив Синклера на шість місяців, Дея на чотири місяці, а Вилієма Бернса на 15 днів, а В. Шермен Бернс, який мав у чомусь помогти державній прокураторії, вийшов з карою 1,000 долярів.

Всі засуджені внесли апеляцію.

МОРСЬКИЙ СУД ПРО РОЗБИТТЄ СУБМАРИНИ „ЕС-ФОР".

СУД СКЛАДАЄ ВИНУ НА ОБА КОРАБЛІ.

ВАШИНГТОН, 21. лютого. — Суд американської воєнної фльоти, що розглядав справу затоплення субмарини „Ес-фор", видав уже своє ореченнє про сей випадок.

Суд заявляє, що вину за випадок поносить так корабель Полдинґ, як і розбита лодка. Суд заявив теж, що адмірал Бромбі не надавався на ратування затоплених.

Се ореченнє суду нікого не вдоволяло. Навіть секретар скарбу Мелон осудив його, кажучи, що командант Полдинґа не був винуватий за випадок. Секретар фльоти Вилбер каже, що слідство його не вдоволяє, та домагається дальшого слідства.

ДИВНИЙ ВИНАХІД.

„МЕХАНІЧНИЙ ЧОЛОВІК" ВИКОНУЄ РІЖНІ РОБОТИ.

НЮ ЙОРК, 22. лютого. — Р. Дж. Винсліх, інжинер підприємства Вестингавз Ко., показував перед Левел Клоб-ом свого „механічного чоловіка". Ся машина на приказ винаходчика робила ряд робіт. Між иншими „механічний чоловік" відслонював портрет Вашингтона, говорив, світив світла, тощо.

Досвіди зацікавили велике число інжинерів.

ДОВКОЛА ЗАГАДОЧНОГО ВБИЙСТВА.

ЖІНКА, НАЙДЕНА З ГОРІЮЧОЮ ОДЕЖЕЮ, ПОМЕРЛА.

СОМЕРВИЛ, Ню Джерзі, 21. лютого. — Жінка, котру один фармер найшов лежачу без памяти в горіючій одежі, померла в Шпиталі Всіх Душ, не подавши свого імени. Лікарам здавалося, що вона прийшла до памяти та пробувала щось говорити, але не мала сили.

Її тіло та ліве лице сильно попарені. Поліційне слідство виказало, що вона називається Маргарета Бравн, що вона була незамужна та працювала як ґувернантка. Працювала вона в Джеймса Парка Ґилеспі з Ню Йорку, і покинула його службу в понеділок, кажучи, що їде зі своїм нареченим до Каліфорнії, щоби там віддатися й поселитися. Вона мала теж говорити, що виїздить до своєї хорої сестри.

Про мущину, який забрав панну Бравн, Ґилеспі не знає нічого кромі сього, що вона називала його доктором.

КУ-КЛАКС-КЛЕН СКИДАЄ МАСКУ.

ОРҐАНІЗАЦІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ПОЛІТИЧНИХ ЦІЛИЙ.

ВАШИНГТОН, 22. лютого. — Головний уряд орґанізації Ку-Клакс-Клена заявив нині, що з нинішним днем члени орґанізації перестають уживати білих каптурів та перестають бути політичною орґанізацією.

Вписове на будуче буде виносити 1 доляра, і орґанізація має посвятитися „новій і більшій діяльности". Що саме розуміється під сими словами, близче не сказано.

РОСІЙСЬКИЙ УРЯД ДАЄ ГОТІВКУ ЯК ЗАБЕЗПЕКУ СВОГО КРЕДИТУ

ПЕРЕВЕЗЕНО 5 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ ДО АМЕРИКАНСЬКОГО БАНКУ.

НЮ ЙОРК, 22. лютого. — На німецькім кораблі Гамбурґу привезено нині 5 міліонів долярів, висланих російським урядом на забезпеченне російських кредитів в Америці.

ПРИГОДА ПЕРЕГОНОВОГО ШОФЕРА.

ДЕЙТОНА БІЧ, Флорида, 22. лютого. — Френкови Лакгартови, відомому американському перегоновому шоферови, случилася тяжка пригода, яка малощо не коштувала його життя.

Пробував він на морськім побережу новий автомобіль, який він має вживати на світових автомобілевих перегонах. Коли автомобіль розігнався до скорости 225 миль на годину, автомобіль нагло вискочив зі своєї дороги та впав в океан. Вода вкрила й автомобіль і шофера, якого автомобіль привалив собою. Шофер скоро добувся зпід авта та казав завести себе до шпиталя. Лікарі ствердили, що він вийшов з пригоди з малими ранами.

ПРОЄКТ ВОЗДУШНОГО ПОЛУЧЕННЯ МІЖ ПАРИЖЕМ ТА КАЛІФОРНІЄЮ.

Повідомляють, що Голяндська Королівська Летнича Ко. в порозумінню з „Американ Експрес Ко." має заснувати воздушну лінію Париж-Лос Анджелес.

Подорож треватиме 7 днів і буде траспортувати не тільки почту, але й пакунки, частини машин, фільми та ріжні инші товари. Ще цього літа зачнуть функціонувати летничі експреси з Амстердаму до Батавії.

В ОБОРОНІ ЖІНОЧОСТИ.

Цими днями основали в Парижі цікаве товариство, яке має всі дані на те, щоби поширитись у всій Европі. Є це „товариство боротьби із омущиненням жінки". Почин до цього дав один із найвизначніших письменників Поль Валері, недавно вибраний член Французької Академії. Ціла низка письменників, діячів і мистців належить до орґанізаційного комітету: Пенлеве, Ерріо, драматурґи Бернар і Бернштайн, маляр Ван Донґен. Валері так зясував перед одним анґлійським журналістом потребу такого товариства: „Це характеристична ознака нашої доби, що нам треба аж засновувати союз з метою переконувати жінки, що вони повинні лишитись жінками. Весь напрям сучасного дівочого виховання — хиблений; він доводить жіноцтво до малпування мущин. Ми зайшли вже так далеко, що покликання бути „жінкою" стало пустим згуком, якого пояснення треба би шукати в лексиконі. Само собою, що великою помилкою було би уявляти собі, що гасло „проти омущинення жінки" звертається чимнебудь проти прав жіноцтва, яке воно виборало собі в царині політики, науки чи громадянського життя. Ці здобутки треба лишити нетиканими. Жінки можуть брати участь у всіх професіях і проявляти себе в усіх напрямках життя, але не повинні при цьому тратити своєї жіночости і віддалюватись від ритму своєї природи".

ПОВСТАНЕЦЬ ДВА РАЗИ СТРАЧЕНИЙ.

З Мексика доносять про подвійне страчення аграрного провідника Ернеста Віляреаль. Його засуджено на страчення як повстанця і страчено, чи властиво не страчено, тільки постріляно так, що той вспів відліати з місця страчення і сховатися. На руках і ногах повзав страченець кілька миль до сусідного місточка і там оповів про свої переживання та показав рану від кулі на своїх грудях і рану на чолі. Віляреаля забрано до шпиталю, але його оповідання підхопили і надрукували часописи. Прочитавши в часописах про переживання Віляреаля, жовніри вдерлися до шпиталю, де він лежав, витягли на двір і там застрілили, сим разом вже напевно.

ГОСПОДАРСЬКА КРІЗА ПОЛЬЩІ.

Велике затривоження в урядових кругах Польщі викликав останній підрахунок польського міністерства для торговлі та промислу, в якому виявився величезний торговельний дефіцит цієї держави.

В державі так, як у домашнім господарстві чи підприємстві. Підприємство, що протягом року більше видасть ніж заробить, — мусить збанкротувати. Держава, що більше спровадить до себе з закордону ніж сама продасть чужинцям, — також іде до банкротства. Щоби знати проте, як стоїть у державі справа вивозу за кордон та справа привозу до краю, кожна держава, так як і кожне підприємство, робить з кінцем кожного року, на підставі митних звітів, т. зв. торговельний білянс.

З останнього торговельного білянсу Польщі, за 1927 рік, виявилося, що Польща привезла в минулому році краму з заграниці на **567 міліонів золотих франків більше, ніж вивезла.** Супроти такого стану виринає проте небезпека, що коли так дальше піде, Польща випродасться до остаточности.

Польща зарізалася економічно в першу чергу з таких причин: 1) низький стан польського промислу, бо за цим іде нездібність конкуренції з закордонними промисловцями; 2) надмірне запотребування люксусового, заграничного краму; 3) неврожаї та постійний збіжевий дефіцит, викликаний низьким рівнем польської рільної продукції.

Щоби зарадити цьому ненадійному станові, скликано останніми днями господарську нараду у Варшаві, а польський уряд носиться з наміром завести нові ограничення в привозі краму зза границі. Супроти цього слід рахуватися з новим підвисшенням митних оплат, а що за цим де — з подорожінням заграничного краму в краю.

Нема сумніву, що все це разом доведе знову до підвисшення загальної дорожнечі в державі й так без кінця. Перед Польщею надія, що внедовзі стане на славу світу найдорожчою державою в Европі.

РОЗЧАРОВАНІ КОМУНІСТИ.

З Москви повідомляють: Протягом одного дня поповнило самогубство 3 діячів молодого покоління комуністів. Застрілився співробітник Будьонного Ридек, полишаючи лист, в якому пише, що поповнив самогубство розчарований в комуністичних ідеалах. Член союзу молодих комуністів, Терсіянов, кинувся з 5-го поверха; молодий комуніст Семенов повісився. Обидва останні в наслідок колізії з партійною дисципліною.

АРЕШТИ Й ТРУСИ НА ПОЛІССІ.

Останнього тижня в пінському повіті переведено багато трусів і арештів. Поліція шукала якоїсь нелеґальної орґанізації.

ВИДАДУТЬ ЧЕСЬКИХ ДЕЗЕРТИРІВ.

Польський уряд, на домагання чехо-словацького посла в Варшаві, рішив видати придержаних на території Польщі летунів-дезертирів Марка й Ґетку, разом з літаком. Польська влада стоїть на становищі, що згадані летуни не можуть користати з права азилю, бо з оружжям в руці кинулися на представників польської влади.

НЕ ВДАЛАСЯ ШТУКА.

В москвофільськім селі Мервичі, повіт Жовква, арештовано господаря Михайла Должанського, що при помочі сфальшованих документів громадського уряду і векслевих підписів дістав у москвофільськім кредитовім товаристві „Защита Землі" у Львові позичку в сумі 300 золотих на імя сусіда Бандурки. Коли минув реченець першої рати, вексель запротестовано. Заскочений тим Бандурка наробив крику, наслідком чого до Мервич приїхали урядники „Защита Землі" і при помочи поліції викрили, що обманства допустився Должанський.

КРОВАВИЙ СПІР ЗА СПАДОК

В селі Милятичах, повіт Львів, 60-літній господар Ян Вохнер жив у незгоді з незамужною сестрою своєї жінки, Софією Паливода, що мешкала в другій половині хати. Спір ішов за спадок. Недавно прийшло між ними до бійки, яка скінчилася тим, що Вохнер з жінкою убив Софію Паливоду. Убийників арештовано.

300 РАЗІВ СКАЛІЧЕНА.

Коли говориться про когось, що він чудом уникнув смерти, то треба се сказати в першій мірі про Марію Люїс, жінку ловця в Го, в повіті Джеферсон, в стейті Вашингтон. Вона через неувагу кинула в огонь скринку з тютюну, повну динамітових капслів. Капслі очевидно експльодували і скалічили жінку в 300 місцях. Жінка, з перетятою артерією в руці, зателефонувала до найблищого сусіда, що мешкав у віддаленню півтретя милі. Відтак сама обвязала собі руку. Слідуючого дня забрано її до шпиталю, віддаленого 28 миль, з чого 17 миль треба було їхати на кони.

ВБИЙНИК БУРМІСТРА ЛОДЗІ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

Дня 21. січня у Лодзі скінчився процес проти Ридзевського, обвинуваченого за співучасть в убивстві бурмістра м. Лодзі Цинарського. Ридзевського засуджено на кару смерти на шибениці. Оборона внесла відклик.

ХТО БРАВ ХАБАРІ, НЕ МОЖЕ БУТИ ПОСЛОМ.

Посол до шлеського сойму Ґвоздь із рибницького повіту втратив автоматично мандат, бо апеляційний суд затвердив присуд I. інстанції, який засуджував його на 14 днів арешту за приймання хабарів.

НОВА АНТАНТА

БУДЕ ПОБУДОВАНА З ДЕРЖАВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЕВРОПИ. ПРОПОЗИЦІЯ ПОХОДИТЬ ВІД БЕНЕША.

ЖЕНЕВА, 22. лютого. — Члени Комітету для забезпечень і арбітарції, що зїхалися до Женеви на наради в справі договорів про мирові суди, мають перед собою новий плян, який готов мати для світового мира більшу вагу як всі другі договори.

Чехословацький міністер заграничних справ Бенеш вийшов з пляном заключення союза між тими 5 державами Середущої Европи: Румунія, Югославія, Угорщина, Австрія і Чехословаччина. Буде це нова антанта, яка буде нагадувати давню австро-угорську монархію. В той спосіб уникнеться небезпеки злуки Австрії з Німеччиною і посунення німецьких впливів аж по Адриятик. Бо якраз через ту обаву виринула була серед членів Ліґи Націй думка, щоби перенести осідок Ліґи до Відня і в той спосіб унеможливити злуку Австрії з Німеччиною. Нова антанта сповнить тепер те саме завдання.

Кажуть, що отта комбінація може числити на успіх. Противиться їй Угорщина, але вона буде змушена згодитися з огляду на скандал, получений з пачкованнєм оружя. Коли Угорщина згодиться на нову антанту, другі держави, заінтересовані отим скандалом, готові ту справу затушувати.

РАДИТЬ ПОДУМАТИ НАД СОВІТСЬКИМ ПРОЄКТОМ

БО НЕ ХОЧЕ ДАТИ СОВІТАМ ОРУЖЯ ДО АҐІТАЦІЇ ПРОТИ ЛІҐИ.

ЖЕНЕВА, 22. лютого. — Лорд Кушенден заявився за тим, щоби не відкидати проєкту Літвінова в справі загального розоруження, бо буде виходити, що відкинено тому, що він вийшов з Москви. Навпаки, совітський проєкт належить точно розглянути. В той спосіб зробить анґлійський уряд, а своє становище в справі того проєкту заявить в марті на засіданню підготовчої розоружної конференції. Другі держави повинні піти тим самим шляхом.

В ЕВРОПІ НЕ РОЗУМІЮТЬ КОНФЕРЕНЦІЇ В ГАВАНІ.

В ТОЙ СПОСІБ СКРИТИКУВАВ ГЕРРИК ЕВРОПЕЙСЬКУ ПРЕСУ, КОЛИ ПИШЕ ПРО ПАНАМЕРИКАНСЬКИЙ КОНҐРЕС.

ПАРИЖ, 22. лютого. — В день свята уродин Вашингтона амбасадор Геррик виголосив принагідну бесіду до дипльоматичних представників, що зійшлися зложити йому желання з нагоди отсего великого американського свята. Геррик вихіснував ту нагоду до того, щоби піддати критиці европейську пресу, яка дуже остро критикувала становище Злучених Держав на американській конференції в Гавані, закидуючи Злученим Державам імперіялізм. Геррик підніс, що на конференції були непорозуміння, але инакше бути не могло, бож там засідало багато держав і народів, ріжних темпераментів і рас. Не осягнено вправді дуже великих успіхів на тій конференції, одначе всі того переконання, що Панамериканська Юнія це річ конечна і спасенна.

ШЕРИ, ЯКИХ ВАРТІСТЬ ПІДНЕСЛАСЯ НА $65.000.000 ЗА 10 МІНУТ.

ЛОНДОН, 22. лютого. — Лондонська біржа була свідком небувалої досі сцени. Коли розійшлася вістка, що Куртолд Компані, яка продукує штучний шовк, виплатила своїм шеровцям дивіденду в сумі $60,000,000, маса народу заляглa вулицю і будинки біля біржі і ждала від вчасного ранку на своїх брокерів, щоби через них закупити дещо з шерів щасливої компанії. За десять мінут, як тільки відчинили біржу, піднеслися шери компанії на ціну $65,000,000.

НАСЕЛЕННЯ ІТАЛІЇ ЗРОСТАЄ.

РИМ, 22. лютого. — Всі европейські держави, а між ними і Італія, заклопотані в тім, що смертність зростає, а народини маліють. Послідна статистика, коли ходить о Італію, виказує, що нема чого їй боятися. Число народин виносило в 1926 р. 1,134,616, а в послідкім році 1,121,072. А вмердо в 1926 р. 680,074, а в послідній році 631,897 осіб. Лишається отже поважна звишка.

ПАРЛЯМЕНТ ПРОТИ НОВОГО ЦЛА.

ПОСЛИ БОЯТЬСЯ ВИБОРІВ І НЕ ХОЧУТЬ НАРАЖУВАТИСЯ ВИБОРЦЯМ.

ПАРИЖ, 22. лютого. — Французький міністер Поанкаре буде мусів добре натискати, щоби переперти в парляменті нову цлову тарифу, яка дотикає рівнож і американський ринок. Посли заявляються проти нової тарифи головно тому, що вона йде на руку французьким фармерам, а міські робітники з неї незадоволені. А це готове розбити голоси при нових виборах, а посли готові знайтися в непевности о свої мандати, на які вже тепер острять апетит.

ВИТАЮТЬ СЕРЕД ПОМПИ.

БЕРЛІН, 22. лютого. — Берлін набрав парадного вигляду як за Гогенцолернів. Сталося це з приводу приїзду афганістанського короля, який загостив до Берліна. Привитали його президент Гінденбурґ і повно других достойників. Ріжниця між републикою а давною імперією виявилася при параді в тім, що між достойниками був тільки один чоловік в військовім мундурі, а це міністер війни. Всі прочі були в цивільних убранях.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
March 10, 1911 under the Act of March 3, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents a copy.		Поодинока число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАМЯТИ ВЕЛИКОГО ПАРЛЯМЕНТАРИСТА

Зі смертю Асквита не втратила Англія на ділі нічого, бо він вже й так задля старости активної участи в життю політичнім не брав. Його діяльність належала вже до минувшини. Але це факт, що отсе відійшов найбільший сучасний парляментарист, що просидів на парляментарнім кріслі не менше як 40 літ. Це помер один з найбільших державних мужів, котрий повів Англію в найбільшу війну, яку вона колинебудь вела.

В цілій карієрі Асквита замітне те, що він завдячував її виключно своїм здібностям. Не походив він зі знатнього роду, ні не був багатим. Мусів тяжко пробиватися через життя. Але в тих часах гляділи в Англії на високий рід, гляділи на гроші, але і шукали за дійсними таланами. І тому саме опинився Асквит при боці найбільшого тодішного англійського мужа Гледстона. Вже в початках його карієри виявився його характер. Бо коли при робітничих заворушеннях війско стріляло і впали жертви, всю вину скинено на Асквита як відповідального міністра. Через 20 літ мусів він олухати не на однім вічу голосів протесту і окликів: Убийник. А Асквит терпів, хоч міг легко себе виправдати і звалити вину на льокальну владу, яка була усьому винна, бо без його відома зарядила стрілякину. Та Асквит не звалив вини навіть на підчинених йому урядників, хоч ті урядники були дійсними виновниками. Не звалив вини, хоч мав до цего навіть певне право, бо ціла його карієра була загрожена. Та його характер не дозволяв на такий поступок. Висше своєї карієри ставив він авторитет влади, тому по геройськи терпів там, де був невинуватий.

Через 20 літ довелося йому працювати в ліберальній партії, маючи при боці такого опонента як Ллойд Джорджа. І ті два особисті вороги змушені були працювати довгими літами в уряді, Асквит як премієр а Ллойд Джордж як міністер скарбу і працювати в однім будинку, разом сходитися і разом радити — на диво всіх в повній гармонії.

Асквит мав одного одинокого сина, дуже здібну людину. Коли вибухла світова війна і коли Асквит заважив на тім, що Англія стала при боці Бельгії і Франції, його син мав ввійти до парляменту як посол і розпочати політичку карієру. На війну не треба було йому йти. Та він пішов і впав на полю битви, а батько як премієр, втративши одинака — продовжав війну далі. Що більше. Мусів пережити ще те, як його усунено з премієрства і як премієром став його противник — Ллойд Джордж, що довів Англію до побіди. Асквит втратив навіть лідерство в ліберальній партії, бо й тут випер його Ллойд Джордж. А втратив тому, бо не знав, що вже час йому уступити. Та мимо цего залишив він по собі память великого чоловіка.

ЗА ЕКОНОМІЧНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Коли проаналізувати всі суспільно-соціяльні рухи народів чи окремих націй, кляс і т. д., то побачимо, що в основі їх лежить боротьба за економічне поліпшення життя людей. Боряться народи за розвиток своеї національної культури, бореться суспільство за волю слова, організацій, релігії і т. д. для того, щоби зрештою мати можливість як найбільше розвязати економічний добробут широких мас народа. Одні проповідують таке розвязання в ідеї інтернаціоналізму, а инші в ідеї власних національних держав.

Український нарід бореться за створення своеї власної держави, бо вірить, що вона забезпечить духовий, культурний та економічний розвиток йому цілому, а зокрема широким масам працюючого люду.

Боротьба за культурно-національні права українського народа на Великій Україні дала за останні десять років вже такі наслідки, що тепер відповідним фахівцям залишаеться лише закріпити ті досягнення та далі поглиблювати і розвивати. За ці десять років ми вже стали нацією, яку визнають навіть найтяжчі вороги. Та сама культура ще не обіймає всіх явищ національного життя. Не обіймає головно господарства, котре в сучасних формах соціяльного життя є національне по своему змісту та характеру.

До такого переконання дійшли вже давно инші культурні народи, але серед нас, Українців, воно широкого признання не мало. Лише тепер широкі маси нашого народу доходять до цього переконання. Тому пора тепер присвячувати більше місця другому етапови боротьби українського народа за свою державність, економічно-господарській бортьбі України проти визиску Московщини.

Всі відомости, що доходять з Радянської України в большевицькій пресі, в економічних книжках, чи ріжними иншими офіційними й приватними шляхами, вказують на те, що боротьба за економічну незалежність від Москви просякає ціле життя України від низів до верхів. Селяне реагують на всі періпетії цієї боротьби так саме виразно, а головне свідомо, як і одиниці, що в ній ведуть перед.

З національного погляду для нас меньше важно, чи адміністративний апарат говорить нашою мовою добре чи зле, але дуже важно, що він робить і в чиїх інтересах. Коли в інтересах Москви, — то булоб зовсім для нас небажаним це, хочби та робота обговорювалася по українськи. На самий дозвіл культурного національного життя на Україні, який дає можність заговорити нашою мовою ріжним московським зайдам, чи своїм доморослим москвофілам, свідоме українство не зловиться.

На Україні вже добре відріжняють справу українізації апарату від культурного будівництва. Це виявила національна опозиція (група О. Шумського). Ані Москві ані харківським офіційним чинникам не вдалося зробити роботу над відродженням української культури на механічну українізацію. Українізація апарату стала вже тепер ділом престіжу комуністичної партії та її репрезентантів; національно-культурне будівництво звільнилося з підлеглости механічному центрови, здобуло змогу вільнійшого розвитку. На шляху осталися вже тільки менші перешкоди. Звязана з дальшим культурним будівництвом робота уріжнороднюється та поглиблюється.

Але це все тільки одна сторона. Сама культура не задовольняе всіх потреб нації, але навпаки, викликуе їх усе більше й більше і ці потреби може задовольнити також тільки розвинене та незалежне життя нації. Тому боротьба загострюється якраз на цьому полі. І боротьба вимагатиме тут далеко більше сил, людей, знання, як на полі культурному.

Україна покищо є кольонією Москви. Але митрополії часом мусять іти на уступки в справах культурних, загострюючи за те свою неуступчивість в справах економічних до крайности, до скритої чи отвертої війни.

Через неуступчивість Москви в витаннях економічно-господарських помітно на Україні тенденцію все, що можливо, робити своїми коштами та силами. Москва, зберігаючи через податки та збут своїх товарів як рівнож і через примусовий (ніби монопольсьний-добровільний) вивіз продуктів сельського господарства великі гроші, Україні з цих коштів дуже мало дае, уживаючи їх для себе чи у своїх інтересах (у Фергані чи в Китаї). Москва в своїм егоїстичнім засліпленню не бачить навіть того, що спихання українського господарства на вишукування своїх можливостей розвитку розбуджуе в населенню України самодіяльність та самоорганізацію. Розуміється населення мусить нести подвійний тягар, — удержувати не лише свою господарку державного маштабу, але й чужу, московську. Це положення України в „Союзі" сформульовано вірно й для всіх зрозуміло: „не ми, Українці, потребуємо Союза — Союз нас потребує". Ця формула має в собі богато змісту, а висновки з неї самі просяться і ці висновки робить кожен, що по неволі чи по волі став громадянином Радянського Союзу.

І ми бачимо, як ці висновки в конкретнім життю реалізуються, як вони в нім проступають. Україна звертається все більше до організації свого господарства без „союзних" асигнацій, — тому не потребує й ухвали Москви. Деякі фабрики будуються коштом міст чи місцевих (окружних) буджетів. Починається конкуренція на місцях за збудовання фабрик. Установлені норми асигновання з місцевих буджетів, які не потребують згоди Москви.

Шлях до економічної незалежности тяжкий. На нім таких легких здобутків як в ділянці культурній ще довго не буде, але коли ми ставимо своїм ідеалом створення суверенної соборної української держави, то мусимо всі свої сили направити на боротьбу за економічну незалежність всіх земель українського народа від метрополій імперій.

КРІЗА ІМІГРАНТСЬКИХ ТЕАТРІВ В АМЕРИЦІ

В першому загальному начеркові „Український Театр в Америці", який поміщено на сторінках „Свободи", я загально торкнувся головних питань. Тепер я хочу більше подрібно спинитися на оригільних явищах, які приходиться спостерігати в Америці, а зокрема в Ню Йорку.

В Ню Йорку кожна національність старається мати свій театр. Безумовно, що найліпше може стояти той театр, що має більший контингент своїх прихильників, а останні набираються з тих імігрантів, що не американізувалися.

Перше місце серед національних театрів безперечно займає жидівський. Чисельна іміграція на протязі десятків літ давала глядачів та прихильників і розвивала тим жидівську штуку до високого уровеня. Ніде у світі жидівський театр не поступив так, як тут. Причинилася до того культура нації та любов до театру.

Але жидівський театр від якогось часу переживає кризу. Правда, можна говорити, що всі театри, як осередки штуки, так би мовити на переломі, але не в такій мірі, як жидівські. Не раз чути від жидівських акторів нарікання, що нема, мовляв, пес, нема публики. Що до першого, то, на мою думку, песи є. Бо не тільки суто-жидівські песи можуть іти на жидівській сцені, але й перекладні, а значить репертуар можна найти. З другим можно погодиться. Як приклад наведу „Ідіш Арт Театр". Провідник його Морис Шварц, талановитий, з великим темпераментом актор, який любить мистецтво до істерії, даремно пробує виплисти. Людина, котра могла заробити більше, як досить, і що, на жаль, уважається в Америці успіхом, не квапиться тим.

Навпаки відкидає матеріяльну ціль, а лишається лише з прагненням до чистого мистецтва. Новий театр у найкращій дільниці іст сайда не збирає публики, і говорять навіть про те, що Шварцови прийдеться забиратись з театру, який він сам побудував.

Великого актора не задовольняють жидівські мельодрами Голдфадена; йому хочеться дійсної штуки, такої, як він бачив у Райнгарда, у Станіславського. І він працює, наближається, а публика відходить. Ясно, що песи є, а публики нема. Нове покоління американізується, забуває мову, асимілюється й іде на пусті водевілі. З другого замкнення іміграції; нема старих Жидів, та й те не пособилоб — їм треба би було мельодрами, від якої Шварца верне.

І скілько не журивсяби Шварц, жидівський театр все менче буде викликати цікавости у публики.

У такому більше-менче положенню як театр жидівський, стоять инчі національні театри.

Між другими національними театрами знаходиться і наш український, ліпше сказати-б, на останньому місці. Бо коли в італійськім, німецькім, польськім, московськім, так само кріза, ліпше упадок, то там хоч свої люди провадили театральну штуку. У нас же взялися чужі, бо коли зачинався театр, тут в Америці не було правдивих українських акторів, інтелігенції майже не було, а галицькі Українці видавали себе часто за Поляків, а Волиняки, Подоляки й решта ще й досі звуть себе руськими і ніщо їх не може навернути на добру путь. І тому українського театру тут не було, а тепер, як є спроби створити, є ідейні люди, публика відноситься байдуже. Нарід наш не бачить в театрі виховуючого елєменту, лише забавку. Через те ходять до театру подивитись на кумедію, а на серіозну штуку їх і налигачем не затягнеш. Звичайно далі буде гірше, бо молодняк український відбивається від українського життя і на те нема чого нарікати, але можливе й таке, що як би театр український став на правдивий ґрунт штуки, молоде покоління пішлоби, бо все таки наші люде не так сильно асимілюються. Не шкода булоби, якби не тільки актори взяли це під розвагу, а й публика. Можливо найшлисяби такі громадські організації, які захотілиб створити український театр. Але дійсний художний, в якому Українець почувби себе там, на тій Україні, про яку ми мріємо. Але кожний мусить тямити про трудности та терня, що чекають всякого, хто піде до здобуття дійсного українського театру в Америці.

Василь Бобрів.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(42)

Отсе були частинно ті головніші фактори, що давали можливість Ґенеральному Комітетові істнувати, організуватися та поволі скріплювати свої позиції. Але в той час, коли урядово російська демократія не виступала з рішучими репресіями проти Комітету, вона всеж таки вела уперто боротьбу з ним певною системою призначення до Києва на посади осіб, що належали до керуючих революційних партій і своїм революційним авторітетом могли провадити деструктивно-репресивну роботу у відношенню не лише до Ґенерального Комітету, а й до самої Центральної Ради та до всього українського національного руху. Видатними зразками таких призначень були у Києві командуючий військами Київської військової округи соціяліст-революціонер, бувший емігрант, полковник Оберучев, комісар Київської військової округи соціял-демократ меньшевик Кирієнко, начальник київської поліції поручик Лепарський та безліч инших адміністраторів.

Крім того шляхом шаленої пропаганди, інсінуацій та провокацій російська демократія через свої партійні та революційно-громадські й державні організації всемірно намагалася підірвати авторитет Ґенерального Комітету й Центральної Ради серед українського воєцтва та російської революційної маси. Хоч вона прямого свого завдання не досягнула, всеж страшенно шкодила й гальмувала організаційно-конструктивну працю цих найвищих українських революційно-керуючих урядів.

Користуючись повним довірям місцевих неукраїнських революційних організацій, представники влади провадили, в повному контакті з ними иноді смілу й рішучу боротьбу з українством. Тому кожен виступ проти Українців чинників російської офіційної влади на Україні рішучим чином підтримувався ріжними „Совдепами", „комітетами" й навіть Київською Міською Думою. Вся преса починаючи від крайної лівої до самої чорної правої, неустанно провадила боротьбу з українським рухом, надаючи кожному проявови його, або „непорозумінь" з владою та русоцентристами, відповідні завданням їх боротьбі освітлення.

В той час українство в Києві мало проти себе єдиний, міцний та добре організований фронт „единонеделимовців", починаючи від чорносотенних до революційних організацій, на які завжди був багатий Київ, таких як „Двухглаваго Орла" та „Союза Русскіх Людей" і кінчаючи новими революційними організаціями, як „Савет Салдатських і Рабочих Депутатів". В тому одностайному протиукраїнському фронті спільно виступали всі русотяпи, починаючи від Віталія Шульгіна з його газетою „Кіевлянін" та кінчаючи на большевиках з їх лідером Пятаковим. Всі вони в ріжних формах, в ріжних організаціях, висуваючи ріжні мотиви, як прикриття свого русоцентризму, вели шалену боротьбу проти Українців „во імя спасенія Єдіной і Велікой Матушкі Расеї".

Знаючи такі обставини, я розумів, що поки ми не були міцно зорганізованими, поки ми творили початки нашої організації, нам доводилося засідати в „уборних". Але на першому-ж засіданню Ґенерального Комітету, в якому мені довелося брати участь, я почув слова, пляни й наміри до дальшої праці, що запевнювали мене в тому, що в такій обстановці Ґенеральний Комітет вже довго не буде засідати. Комітет тепер виходив на боротьбу, яка мусить принести йому або перемогу, або члени його будуть приміщені спадкоємцями царської влади в другі помешкання, за які нам турбуватися вже не прийдеться.

Не стану я тут подавати дослівний переказ цього засідання, бо це можна знайти в протоколярній книзі, але наведу для характеристики тої нової тактики, того нового шляху, на який мусів ставати Комітет від тепер, слова полковника Віктора Павленка. Віктор Павленко був увесь час представником Українського Ґенерального Комітету при Ставці Верховного Головнокомандуючого російської армії. Він добре знав, як ставиться до українізації армії Ставка й причини чому вона це терпить, та навіть иноді робить уступки домаганням. Тому він, при обговоренню заходів до здобуття затвердження Статуту Ґенерального Комітету та управнення його нарівні з иншими військово-революційними організаціями, висловив свою думку так:

— „Випросити у російського уряду та командування ви, панове, нічого не зможете. Ви зможете лише вибороти затвердження вашого статуту, а також здобути собі легальне істнування тим, що ви негайно, телеграфічно спините рух українських маршевих рот на фронт, дасте по фронту телеграми, щоби українські військові не слухали наказів, які не підтверджені Ґенеральним Комітетом. Лише цим одним ви змусите задовольнити ваші домагання, бо цього боїться Ставка. Правда, це гра „ва-банк", але я певен, що ми виграємо й російський уряд буде тоді шукати порозуміння з нами".

З дальшого обговорення тоді цієї одинокої важної точки я зрозумів, що пропозиція ця не відкидається, як можливість у дальшій боротьбі, але тепер ще ми самі не були готові до такого рішучого кроку. Тому треба провадити більш обережну тактику й виборювати собі одну позицію за другою, поки не настане слушний час та не будуть для того сприятливі обставини. Своєї особистої думки на цьому першому засіданню Комітета я ще не склав, а тому прислухався до того, що говорили члени Ґенерального Комітету першого складу, яким всі обставини були далеко більше зрозумілі ніж мені та иншим новим членам, що тільки що прийшли до центру.

На цьомуж засіданню було вирішено, що внутрішня організація Ґенерального Комітету залишиться й надалі такою, як вона була дотепер, а саме: На чолі Комітету стоїть президія з пяти членів; окремі члени Комітету завідують певною галузю праці; що вечера відбуваються загальні збори членів Комітету для вирішення принціпових та біжучих справ, які перевищують компетенцію президії, або членів в їх ділянці праці.

До президії комітету обібрано: С. Петлюру, як голову; членами С. Письменного, М. Полоза, А. Пилькевича, В. Потішка, останнього, як секретаря.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ГОДИТЬСЯ.

У справі зміни юліянського календаря на григоріянський, я думаю, що спішитися зі сею справою зайво.

У такім самім положенню, як ми, Українці, находяться в Америці ще й другі народи, як Москалі, Румуни, Греки, Серби, Болгари й другі. А прецінь я не чую, щоби вони так дуже з тим спішилися, щоби зміняти календар.

Кому невигідно в фабриці зі святкованием свят після старого календаря, той або зміняе фабрику або йде робити, хоч свято. Такий чоловік до гріха певне не почувається, бо-ж не він тут винуватий, що в Америці тільки один, новий календар признають.

Зміна певно всіх людий не обєднає. Богато людий лишиться ще й далі при старім календари, хочби й нас дуже багато за сим заявилося.

Отже краще лишити справу, як вона була досі. Най зміняе її наш нарід у старім краю, як стане свобідним. Тоді й ми тут зробимо за ним.

Василь Степаненко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ЩО ПИШУТЬ З РІДНОГО КРАЮ?

З села Берлогів в Галичині одержав я від людини, що працює на культурно-освітнім, народнім полі листа, з якого подаю деякі вимки, які характеризують теперішне життя по наших селах.

„Почав я в селі працю. Збудували ми дім, примістили кооперативу, молочарську станцію, а також приладили салю та сцену на аматорські вистави. Вже все готове, бракуе тільки підлоги на салі та сцени".

Одним словом: народня праця йде, як би не перешкоди з боку священика Єрми, котрий як вірний конкордантник зробив донос до староства, що ті, що ведуть народну роботу, це безбожники і атеїсти, що виступають проти Йосафата Кунцевича. Справа опинилася в суді. „По довгих судових коровоодах в Станиславові — читаємо далі в листі — стратившм около 300 зл. на свідків і адвокатів, зістав я увільнений, а зі мною і другі. Це було в 1926 р. На якийсь час притих піп Єрма, а ми поволи викінчували дім. Однак теперішний війт, великий прихильник Качковського, почав ворожо до мене відноситися. Разом з попом взялися відновляти тов. Качковського і оживляти московського трупа. Та в тім часі пішла сильна агітація проти попа, бо коли піп ходив з кропилом, то оминав хати тих людей, які йому противилися, а на проповіди заявив, що в разі смерти тих людей не поховає. Обурений нарід написав до консисторії скаргу та вибрав два рази в депутації, але, як звичайно, без хісна. Приїхав декан, щось пописав і відослав до Львова, бо крук крукови ока не видзьобає.

Сталася у нас ще така подія. Старики збиралися в кооперативі і дещо балакали. До теперішнього пана „вуйце" Лаврова приходить „Голос Народа", кацапська часопис і там хтось вичитав про українського попа, що десь забив хор, а що не найдовся кацапам в громаді це не любовалося і далі на него писати, що він заводить Україну. Після того почалась бесіда про церкви і Ваш брат сказав, що якби не було людей, то і церкви не будоб! Отже і так виходить, що як є люди — буде церква, нема людей — нема церкви! Дальше завели бесіду про Бога і Ваш брат сказав, що Бога є невидиме єство і т. д. Старики слухали, слухали, а опісля як зголокали на него, що він безбожник такі бесіди проводить, а той дивиться і не знає, що сталося. І вже більше не говорив. Тоді встае теперішний „вуйце" Лаврів і починає промову і каже, що таких бесід не можна говорити, бо суд може карати. Як тільки те сказав, так зараз деяким стало втішно, що зможуть брата дати до вязниці, за те, що він не хоче чути про Качковського. На другий день тайні агенти донесли це до попа, а той якби на коня виліз. Злий на Вашого брата, що той їздив до Львова до Шептицького зі скаргою на попа, та давай робити донос по польськи до староства, а староство до прокураторії, що Іван Дмитрів говорив богохульні слова, та що Дмитро Перегінець казав, що з церковних риз будуть дерти онучі. А це він говорив вірш Шевченка „Гимн Чернечий" і „Світе тихий, світе ясний". А Федьо Тупка-Биденть, який став попівським підлизником, зробив з поезії Шевченка богохульні слова і еще кількох підлизняків. Піп сам не підписувався, а підписали Хруців Василь Ткача, Дмитра Польового і Антона Гірчака, та ще якогось старика, попівського попихача. Не мене знова доніс в тім самім письмі, що з-сфальшовано. Було пересухано, а як я вернув домів, піп знова вносить другу скаргу, вже підписується і знова на Вашого брата, Перегінця і на мене, що я похваляв безбожні бесіди. А я навіть в часі тої бесіди не був у кооперативі, бо мене нога боліла. До мене приходили тайні агенти, попівські попихачі, і як вчули яке слово, так зараз доносили попови, а піп зараз писав по польськи до старости (яке є ангелом хоронителем попа Єрми) староство до прокураторії і 12 січня с. р. знова було пересухання 11-ох людей. Пан вуйце Лаврів дуже злий, що український дух починає набирати сили, а все через нашого учителя. Тому заборонив хлопцям ходити до учителя по 8-мій годині вечером, щоби, Боже борони, учитель не вчив українських пісень, аматорських вистав, або не читав українських часописей. Коли учитель запротестував проти цего, вуйце Лаврів давай тоді мститись на учителеви і вигнати його зі села. От такого досхувився учитель за свою працю і труд від хрунів війтів і від темняків людей. Та на війтовім не вийшло, бо деякі чесні люди з ради не допустили, щоб вигнати учителя.

Як кооператива дасть яке припорученне, то такі темняки та хруні як вуйце Лаврів не дуже прислухуються, бо то українське, а як староство, або чужі, то це для них краще, бо вони себе називають „руськими". Для таких „руских" хрунів як вуйце Лаврів, „уряжденое повага" — це староство і „Видзял Повятови". Що пан староста скаже—це святе а що наша рідна українська організація скаже — це для них маловажне. Гай, гай! Доборолась Україна до самого краю! Приходиться згадати памятні слова Тараса: „Свої діти гірш чужого Матір розпинають"!

Тепер зачинається передвиборча горячка. Всі партії готовляться до виборів. З калуського повіта виступає як український кандидат учитель Генрик Коваль, дуже діяльна людина. Не знати, як справа піде, але поживемо — побачимо!

Що до шкіл, то по наших школах є приказ вчити дітвору від 4-го року історії і географії Польщі і то в польській мові. Дуже це тяжко приходиться як дітям так і вчителеві. В декотрих українських школах то вже половину предметів мусять вчити по польськи. Тепер гірше як за Австрії.

„Рідна Школа" дуже плохо стоїть, так, що розписали, щоб складали наглу поміч. Кооперативи мали також складати і наша також зложила 10 зл. Я все пишу до заморських земляків, щоб вступали в члени кооперативи з доляровими уділами і деякі попрописали, але не всі! Нам ще бракує капіталу, щоб урядити еще сцену і вставити підлогу".

Р. М. Д. з Геркімер, Н. Й.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітинг відбудеться 26. лютого в галі церковній, в 1-ій год. пополудни. Просяться усіх членів прибути на сей мітинг, бо є важні справи до полагодження. — Е. Марченко, предс.; М. Гнатів, секр.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

382.

Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349 У. Н. С., в Менвіл, Н. Дж.

Наше товариство щойно недавно заложене і в нім є лише маленька горсточка людей. Ми самі не могли би для народної справи зробити нічого, або дуже маленько, але нам стають до помочі земляки з сусідних місцевостей і так разом робимо, що лише дасться. Дня 15. жовтня м. р. відбувся в нас баль на дохід Сиротинця У. Н. С., який приніс $137. За успіх балю належиться щира подяка комітетови, до якого належали: Ілько Шибира, Микола Вербицький, Дмитро Федина і Микола Гарасимюк, а також українським товариствам з Рарітан, Бавнд Брук і Ню Бронсвік, які прибули на нашу забаву.

Ми вислали на будову нашого Сиротинця: з балю $45, з товариської каси $5, з пушки $2.05, від членів $21 — разом $73.05. До Обєднання вислано на голодуючих: з балю $77; Олекса Лесик жертвував $5; на інвалідів $10 — разом $92.

І. Шибира, предс.;
Д. Федина, секр.

383.

Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. С., в Бриджпорт, Конн.

Дня 8. жовтня м. р. на мітінгу вибрано комітет, котрий мав занятися в нашій місцевости збіркою на нашу дорогу інституцію — Сиротинець-Захист У. Н. Союза. До комітету ввійшли: Володимир Венгринович, Михайло Мандрона і Іван Кузів. Сі комітетові постановили взятися до роботи зараз, не відкладаючи діла. Предс. комітету, В. Венгринович, запропонував, щоби ми могли дати як найкорше представленне „Сироти", яке в дуже ядерний спосіб ставить перед очи відповідь на питанне: чи потрібний нам свій власний сиротинець. Сказали — зробили. В неділю, 10. жовтня, відповідні товариші і товаришки порозбирали ролі та заявили свою солідарність з предложенним комітету. Тов. Іван Глива домагався, щоби ту задачу, яку ми на себе взяли, виконати по змозі найшвидше. Пані Кушляк заявила, що для свого власного сиротинця ми повинні працювати щиро не тільки тепер, але і в будучности. Тов. Слівінський поставив внесенне, щоби вистава „Сироти" відбулася дня 27. листопада, на що всі згодилися. Ся наша однодушна постанова видавалася декому смішною, а були й такі, що намагалися нашу добру роботу розбити, вишукуючи все якісь нові мнимі перешкоди. Але похвальна завзятість щирих людей перемогла, і противники нашої народньої роботи мусіли замовкнути.

Представленне ми відограли два рази: в суботу, 26. листопада, і в неділю, 27. листопада. Оба рази галя була битком набита і ніхто не жалував того, що прийшов на наше представленне. Навіть противники того представлення мусіли признати, що такої гарної театральної вистави вони ще в нашій місцевости не бачили. А представленне випало справді гарно, бо всі аматори, завдяки своїй єдности, повчувували як слід свої ролі і вивязалися зі свого завдання знаменито. В пєсі „Сироти" брали участь отсі товариші і товаришки: пані К. Кушляк (Текля), П. Слівінський (Петро), панна М. Глива (Олег), панна Е. Глива (Одарка), І. Кузів (Василь), панна М. Венгринович (Катря), І. Глива (Гери Чери), пані К. Шевчук (Мери Чери), М. Галькевич (Волтер). У пєсі „Виворожила" грали: М. Мандрона (Терешко), К. Шевчук (Химка), П. Слівінський (Семен), І. Глива (циган), К. Кушляк (циганка), Е. Глива і М. Глива (циганятка). Режісерував обі штуки В. Венгринович. Комітет складае всім аматорам і аматоркам щиру подяку за їх труди. З того представлення було чистого доходу $60.80.

Тов. Микола Никорчук ходив вечерами з пушкою по хатах і зібрав $12.35. Комітет зібрав на мітінгу від членів $8.50. На іменинах нашого члена Федя Гливи і його жени Варвари В. Венгринович зібрав від гостей $8.40. Михайло Галькевич зібрав до пушки $2.09. Тов. Укр. Січ доложило зі своєї каси $7.86. — Разом вислано на Сиротинець $100.

Дякуємо колекторам за їх труди і жертводавцям за їх датки, а всім відділам У. Н. Союза радимо зробити так як ми у своїх місцевостях. Як буде добра воля і щира охота до праці, то справа нашого Сиротинця буде стояти світло і на будову сеї потрібної нам народньої інституції не треба буде ждати цілі десятиліття.

За Комітет для збирання жертв на Сиротинець У. Н. С.:
В. Венгринович, І. Кузів, М. Мандрона.

Прошак (до прохожого): Пане, дайте бідному чоловікові цента!

Прохожий: Не даю такому здоровенному чоловікови!

Прошак: Чи ви хочете, щоби я може задля вашого цента відрубав собі ногу?!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

—o—

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА., ТА АРНОЛД, ПА.

Коляда на потерпівших від повені в Галичині.

Колядниками були: Йосафат Карпець, Петро Зілінський, Микола Різник, Петро Глубіш, Микола Головенько. Імена жертводавців: І. Федан 2 дол.; по 1 дол.: Й. Карпець, П. Зілінський, М. Різник, М. Головенько, В. Калиновський, І. Боднарчук, М. Мізюк, І. Різник, П. Борсук, Д. Любинецький, В. Кузьмиха III, С. Лобур, Й. Мадюк, Т. Климашко, С. Чемерда, Т. Колодій, Т. Попович, В. Кузьмиха II, І. Подольський, І. Деркач, Д. Варчак, А. Варчак, П. Глубіш, Г. Волошинович, Т. Филипів, А. Гусак, В. Черемшинський, В. Прокопик, Т. Фрицко (Кат.), М. Сакалюк, І. Швець; В. Кочкодан 75 цнт.; по 50 цнт.; О. Марійка, О. Іванишин, П. Мельник, В. Кузьмиха I, М. Капітула, Т. Пітух, І. Кливчук; А. Байґер 59 цнт.; Ю. Мішталь, П. Скрабут, Д. Палюшка, М. Земледух по 25 цнт.

Разом $38.84. Гроші вислано до „Обеднання".

Йосафат Карпець,
Кенсінґтон, Па.

—o—

БРІСТОЛ, КОНН.

Коляда на Рідний Край.

Надсилаючи сьогорічну коляду в сумі $36.90, прошу поділити: половину на інвалідів, а половину на Рідну Школу.

Колядували: Іван Пружницький, Андрій Стасюк, Михайло Зазуляк, Іван Александрович. Жертви дали по 2 дол.: І. Пеленський, Є. Славський, Клим, М. Пеленський; Р. Гицва $1.50; по $1: К. Александрович, О. Лукашевич, О. Каламін, М. Шулєр, Г. Буґрин, Т. Яцевюк, М. Зазуляк, І. Буґрин, А. Губчик, Г. Данилів, Т. Гарасим, А. Стасюк, М. Торопило, М. Савяк, А. Торопило, Т. Кінаш, А. Бойко, І. Ковальчук, М. Зазуляк, В. Мочурат, І. Прухницький; Старенкович 90 цнт.; Очковський 75 цнт.; по 50 цнт.: В. Панчишин, Біліхович, І. Баран, С. Данилевич, Т. Пех, К. Вібла, І. Колцун, Ю. Ґрамусяк, А. Хуйняк; Чанда 25 цнт.

Гроші вислано через „Обеднання".

А. Стасюк.

—o—

ВІЛІНҐ, В. ВА.

Різдвяна Коляда.

Сього року пішли ми з колядою на Рідний Край в день Рождества Христов. і заколядували $32.00, які розділено так: 16 дол. на Рідну Школу, а 16 дол. на боевий фонд. Гроші вислано через Обеднання. Жертвували: Анастазія Костас 5 дол.; по 1 дол.: В. Когут, П. Канюк, І. Шелева, М. Дуткевич, А. Бліщ, П. Чайковський, І. Мановел, А. Папа, Ст. Грушкевич, Мих. Горечко, Ів. Ковальчик, В. Реваковський, П. Вітенко, П. Подола, Іл. Пастернак, О. Габак, К. Танчак, Ів. Возняк, Ів. Подоляк, Мартин Петрик, Д. Щербатий, А Когут, Ів. Писарчик, Ів. Бехт, Мих. Січак; по 50 цнт.: Мих. Зень, О. Салик, Ів. Ворожбит і В. Романчак.

Колядувати ходили: П. Канюк, В. Когут, Ів. Шелева, А Бліщ і Мих. Дуткевич.

Ми, колядники, в імени Рідної Школи і в імени Укр. Революціонера складаемо всім жертводавцям щиру подяку.

М. Дуткевич.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда Чорноморської Січи.

З рамени Чорноморської Січи переведено цього року коляду на Рідний Край.

Калядувати ходили Січовики двома групами.

Разом заколядовано $184.75. З минувшого року остало $66. З хрестин у січовика Гн. Марчака прибуло $15.50. На іменинах січовика Василя Мельничука зібрано $8.

Разом вся збірка виносить $274.25. Цілу ту суму відослано до Обеднання в Филаделфії з призначенням на будову Дому Українських Інвалідів у Львові.

В першій групі збирали: Василь Ґельнер, Михайло Яцишин, Михайло Ковердович, Василь Гуменюк, Гриць Мормило.

Жертвували: Козак 4 дол.; Ярема 3 дол., П. Чайка 3 дол., Н. Гайдамака 2 дол., Л. Пшик 2 д., М. Хоцький 2 д., Е. Яворський 2 д., Матвій 2 д., Т. Малинович 2 д., І. Біґович 2 д., М. Миркун 2 д., Б. Драґінда 2 д., Я. Пшик 2 д., М. Вімик 2 д., П. Стасюк 2 д., Ярич 2 д., Ковальчук 2 д.; А. Поломань $1.50; Скілковський 1 д., Метрушивська 1 д., І. Бранський 1 д., А. Куцик 1 д., В. Новиек 1 д., Б. Хром 1 д., С. Качмарський 1 д., Й. Басараб 1 д., І. Левко 1 д., В. Русякович 1 д., І. Буків 1 д., І. Смолій 1 д., Ляхович 1 д., Галичин 1 д., Воробець 1 д., Скубова 1 д., М. Бойко 1 д., Г. Гурин 1 д., В. Вилинко 1 д., Н. Гук 1 д., Н. Кавецький 1 д., Н. Марков 1 д., Г. Галучка 1 д., І. Любій 1 д., І. Партика 1 д., К. Горманська 1 д., М. Барбарик 1 д., В. Новак 1 д., В. Рахуба 1 д., С. Сушкевич 1 д., М. Рац 1 д., Т. Платович 1 д., П. Ременьчук 1 д., І. Динькі 1 д., А. Балаковська 1 д., В. Козак 1 д., П. Химич 1 д., С. Міхалик 1 д., Н. Кручок 1 д., Й. Прих 1 д., А. Ольне 1 д., Постоловський 1 д., М. Шнира 1 д., Шиян 1 д., В. Семенович 1 д., І. Піліпко 1 д., Полянський 1 д.; Н. Н. 75 цнт.; Дриль 50 цнт., Биленський 50 ц., Береза 50 ц., Кріпощук 50 ц., Йорковський 50 ц., Дутков 50 ц., Королюк 50 ц., Трач 50 ц., Бурко 50 ц., Дубик 50 ц., Гуран 50 ц., Брецук 50 ц., Баліцький 50 ц., Хоцка 50 ц. — Разом $97.25; по 25 ц. зібрано $2.75. Разом зібрано першою ґрупою $100.00.

В другій ґрупі збирали: Іван Перчишин, Гнат Марчак, Василь Мельничук, Николай Перчишин, Григорій Перчишин. Жертвували: Юліян Шкляр $5, Гнат Марчак $4, Д. Сеник $2.25, М. Першин 2 д., І. Перчишин 2 д., В. Мельничук 2 д., Я. Тарас 2 д., І. Ришовський 2 д., Т. Іванець 2 д., Е. Аґрис 2 д., І. Пеленський 2 д., Т. Гнат 1.25 д., Н. Шуст 1 д., М. Сідор 1 д., П. Бедрій 1 д., С. Евіш 1 д., А. Бойко 1 д., В. Гуменюк 1 д., В. Троян 1 д., Т. Онуфрик 1 д., С. Генчан 1 д., І. Приймак 1 д., Я. Аґрис 1 д., Т. Липка 1 д., Т. Липушинський 1 д., С. Першин 1 д., В. Бойко 1 д., В. Орлянський 1 д., С. Левко 1 д., Візьмень 1 д., Буксик 1 д., Й. Бобрик, 1 д., П. Сарюк 1 д., М. Куцов 1 д., Т. Ґурни 1 І. Нуткевіч 1 д., В. Городницький 1 д., Я. Гриніцький 1 д., М. Іжак 1 д., Е. Плепчук 1д., І. Вікірук 1 д., Г. Кравчук 1 д., О. Курчій 1 д., Г. Петровіч 1 д., А. Иванишин 1 д., М. Никитович 1 д., І. Комаха 1 д., Ю. Клименко 1 д., С. Видишин 1 д., Ю. Зелінський 1 д., І. Турто 1 д., П. Приступа 1 д., М. Діменчук 1 д., Г. Ковирдович 1 д., М. Ляхович 1 д., М. Бучка 1 д., П. Свідир 1 д., Ширмач 1 д., І. Ґельнер 1 д., Я. Ґаврилко 1 д., Конюх 50 ц., Петришин 50 ц., Ганиш 50 ц., Гриців 50 ц., Каришин 50 ц., Кофбін 50 ц., Аґрис 50 ц., Терлюк 50 ц., Скалацький 50 ц., Осачук 50 ц., Чиркас 50 ц., Заріний 50 ц., Заріний 50 ц., Ощус 50 ц.; по 25 ц. зібрано $1.25. — Разом зібрала друга ґурпа $84.75. Разом всьої коляди зібрано $250.75.

Чорноморський січовик Гнат Марчак справляв хрестини і при тій нагоді зібрано на Дім Інвалідів у Львові $15.50. Жертвували: І. Гриник 1 д., М. Повух 1 д., П. Гуменюк 1 д., Ф. Сосімський 1 д., Г. Ковирдович 1 д., М. Марчак 1 д., К. Орменоський 1 д., В. Мельничук 1 д., М. Белінський 1 д., М. Вараниця 1 д., І. Прохира 1 д., П. Приступа 1 д., Г. Марчак 1 д., В. Ґельнер 1 д., К. Марчак 1 д.; А. Аґрис 50 ц. Разом $15.50 ц.

На іменинах чорноморського січовика Василя Мельничука згадали Січовики при забаві за інвалідів і зібрали на дім інвалідів у Львові $8. Жертвували: В. Мельничук 1 д., Гуменюк 1 д., Г. Марчак 1 д., М. Кравчук 1 д., П. Приступа 1 д., М. Яцишин 1 д., Фінанський 1 д., В. Бережанська $1. — Разом $8.

Іван Перчишин, касієр.

УВАГА! ST. CLAIR, PA.! УВАГА!

АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК З SHENANDOAH, PA.

— відограе —

гарне представлення

ОЙ НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

народна драма зі співами в V. діях Старицького

В НЕДІЛЮ, 26. ЛЮТОГО 1928

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ
254 N. MILL ST., ST. CLAIR, PA.

Початок в годині 7-ій вечер.

Проситься о численну участь.

43-4 **Комітет.**

УВАГА! — ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ВІЛМІНҐТОН

робить спільну

З А Б А В У

З ТАНЦЯМИ

В СУБОТУ, 25. ЛЮТОГО 1928

в галі свого власного НАРОДНОГО ДОМУ

В часі забави будуть промови місцевих і позамісцевих бесідників на патріотичні теми. Гостем і бесідником на нашій спільній забаві буде і наш о. Л. Білянський, парох укр. правосл. громади у Філаделфії, Па.

Просимо о як найчисленнійшу участь усіх наших громадян і приятелів як місцевих так і з околиці, особливо з Честер, Па., і Філаделфії, Па.

ЗА ГРОМАДУ:
М. Занічковський, предс.
42-4 Д. Марцінишин, секр.

ТАК, СЕ В БРОНКС!!!

ЗАХОДОМ ЖІНОЧОГО ТОВ-А „СОЮЗА УКРАЇНОК"

відограеться представлення

ЗАХОТІЛА ПАНА ВТРАТИЛА ІВАНА

В ГАЛИ ПІД Ч. 1130 SOUTHERN BOULEVARD (близько 167 улиці) БРОНКС, Н. Й.

В СУБОТУ, 25. ЛЮТОГО 1928

Початок о год. 8.30 вечером.

Вступ 50 центів.

Сейчас по представленню зачнеться весела

ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

„Союз Українок" просить всю Українську Громаду з Бронкс, Ню Йорку і околиці прибути громадно на се представлення і „Запусти" і виповнити салю, як минувшого разу, по береги!

Доізд до галі вигідний за 5 центів з усіх сторін.

З Ню Йорку ідучі собвейом висідають на Freeman St., і вертають 2 бльоки назад.

В Бронкс на всіх стріткарах трансфер Southern Boulevard або 167 Crosstown. 43-4

ПОЗІР! НАНТИКОК, ПА.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. СПІВАЦЬКОГО ТОВ. „ЄДНІСТЬ"

при Укр. Гр.-Катол. Церкві св. О. Николая в Нантикок, Па.

відограеться театр. представлення

ОЙ НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

драма в 5-х діях з танцями і співами

В НЕДІЛЮ, 26. ЛЮТОГО 1928

точно в 2-ій годині пополудни і в 7-мій годині вечером

В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ
ПРИ УЛ. HANOVER & GREEN.

Вступ 50 і 75 центів.

Режісер Мих. Матвіїв.

Увага: Позаяк ця штука буде даватись перший раз на цих околицях, тому просимо усіх щирих Українців, як місцевих так і позамісцевих, прибути численно. Хто прийде не пожалуе, бо не один собі пригадае наші веселі звичаі на рідній землі. 43-4

Уряд Церковний.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

РОКОВИНИ ВЕЛИКОГО ПРИРОДНИКА.

Цими днями чужинна преса пригадала 150-літні роковини від смерти одного із найбільших учених Карла Лінне, природника, про якого і ми чули колись принагідно в гімназії. Відомо, що з його прізвищем звязана до нині біольогічна номенклятура, якої не заступили нічим кращим і новіші, нізніші дослідники. Відомо теж, що одна велика частина його праці вважається перестарілою, ненауковою: е це збудована ним ботанічна сексуальна система для науковoго вжитку. Зате менше відоме е те, що Лінне сам здавав собі справу із штучности своеі системи, якій не ворожив довгого віку, в пересвідченні, що нові ботаніки зроблять потрібну доповнюючу працю. Вказане ним посвоячення організмів, поділених на 62 ґрупи на підставі т. зв. природного посвоячення, е могутньою картиною. Ця його картина дала йому почин до теоретичних міркувань про походження родів і громад і народження ріжних посередних типів (мішанців). Чимало його фахових праць (нпр. медичних) мае ідеї, що аж нині діждались свого здійснення.

Батько: Чиж ти не приобіцяв мені, вбиточнику, що будеш чемний?

Син: Так, тату.

Батько: А чи я не загрозив тобі, що витріпаю тобі шкіру, як не додержиш обіцянки?

Син: Так, тату, але що я не додержав обіцянки, то й ви не потребуете своеі додержувати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ